

この PDF は以下の書籍から第 1 課 (p.1-p.12, p.124-p.125) を抜粋したものです。

呉人徳司. 2009. 「モンゴル語実践会話入門 МОНГОЛООР ЯРЬЖ СУРЦГААЯ」. 府中: 東京
外国語大学アジア・アフリカ言語文化研究所.

第一課 自己紹介

(ӨӨРИЙГӨӨ ТАНИЛЦУУЛАХ)

Морита: Сайн байна уу? Миний нэр Морита. Таны нэр хэн бэ?

森田: こんにちは。私の名前は森田です。お名前は?

Баасан: Миний нэр Баасан. Энэ миний нэрийн хуудас.

バーサン: 私の名前はバーサンです。これは私の名刺です。

Морита: За баярлалаа. Энэ миний нэрийн хуудас.

森田: はい、ありがとうございます。これは私の名刺です。

Баасан: Баярлалаа. Сайхан танилцлаа.

バーサン: ありがとうございます。お目にかかって嬉しいです。

Морита: Баярлалаа. Баяртай.

森田: ありがとうございます。さようなら。

ЯРИА

CD1-9

Бат: Сайн байна уу? Миний нэр Бат.
Сайхан танилцлаа.
Морита: Сайн, сайн байна уу, миний нэр Морита.
Сайхан танилцлаа.

CD1-10

Морита: Та оюутан уу?
Бат: Үгүй, би оюутан биш. Би монгол хэлний багш.
Морита: Өө, уучлаарай.
Бат: Зүгээр, зүгээр.

CD1-11

Бат: Уучлаарай, та хаанаас ирсэн бэ?
Морита: Би Японоос ирсэн.
Бат: Өө тийм үү.

CD1-12

Кондо: Та Монголоос ирсэн үү?
Жаргал: Тиймээ, би Улаанбаатараас ирсэн.
Кондо: Төмөр хаанаас ирсэн бэ?
Жаргал: Тэр бас Монголоос ирсэн.

会話

CD1-9

バト：今日は。私の名前はバトです。
お目にかかって嬉しいです。

森田：今日は。私の名前は森田です。
お会いできて嬉しいです。

CD1-10

森田：あなたが学生ですか？

バト：いいえ、私は学生ではありません。モンゴル語の先生です。

森田：そうですか。失礼しました。

バト：どういたしまして。

CD1-11

バト：すみません、どこからいらっしゃいましたか。

森田：私は日本から来ました。

バト：ああ、そうですか。

CD1-12

近藤：あなたはモンゴルからいらっしゃいましたか。

ジャルガル：はい。私はウランバータルから来ました。

近藤：トゥムルさんはどこからいらっしゃいましたか。

ジャルガル：彼もモンゴルから来ました。

新しい語句 (ШИНЭ ҮГ ХЭЛЛЭГ) CD1-13

нэрийн хуудас	名刺	өө	ああ、ええ
би	私	уучлаарай	すみません (許してください)
нэр	名前		どこ
та	あなた	хаана	そうで
ирэх	来る	тийм (ээ)	大学生
Япон	日本	оюутан	いいえ
хүн	人、人間	үгүй	彼、彼女
Монгол	モンゴル	тэр	も
хэл	言語；舌	бас	ウランバータル
багш	教師、先生	Улаанбаатар	
биш	違う、...ではない		
сайхан танилцлаа	お目にかかって嬉しいです		

会話練習に使われる単語 CD1-14

орчуулагч	通訳、翻訳者	Англи	イギリス
банкны ажилтан	銀行員	Итали	イタリア
худалдагч	店員	Сингапур	シンガポール
сувилагч	看護婦	Өмнөд Солонгос	韓国
цагдаа	警察、警官	Орос	ロシア
малчин	牧民	Хятад	中国
хуульч	弁護士	Парис	パリ
замын цагдаа	交通係りの警官	Сөүл	ソウル
албан хаагч	公務員	Франц	フランス
Бээжин	北京	Токио	東京
Вашингтон	ワシントン	Лондон	ロンドン
жолооч	運転手	үйлчлэгч	ウエイトレス、ボーイ
эмнэлэг	病院	дэлгүүр	店

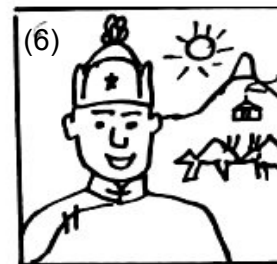
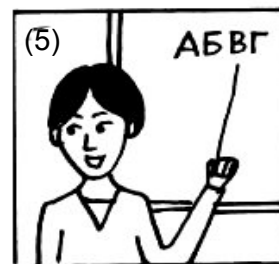
会話練習 (ЯРИАНЫ ДАСГАЛ)

CD1-15

1

Мөнхөө: Дорж орчуулагч уу?

Заяа: Тиймээ, орчуулагч.

1 Жон, банкны ажилтан
3 Равдан, худалдагч
5 Оюун, багш.

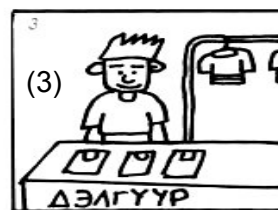
2 Сувд, сувилагч
4 Янсан, цагдаа
6 Балдан, малчин

会話練習 CD1-16

2

Жон: Баасан оюутан уу?

Дулам: Үгүй, тэр оюутан биш, малчин.

1 Ням, замын цагдаа

2 Кери, худалдагч

3 Равдан, банкны ажилтан

4 Отгон, хуульч

5 Долгор, сувилагч

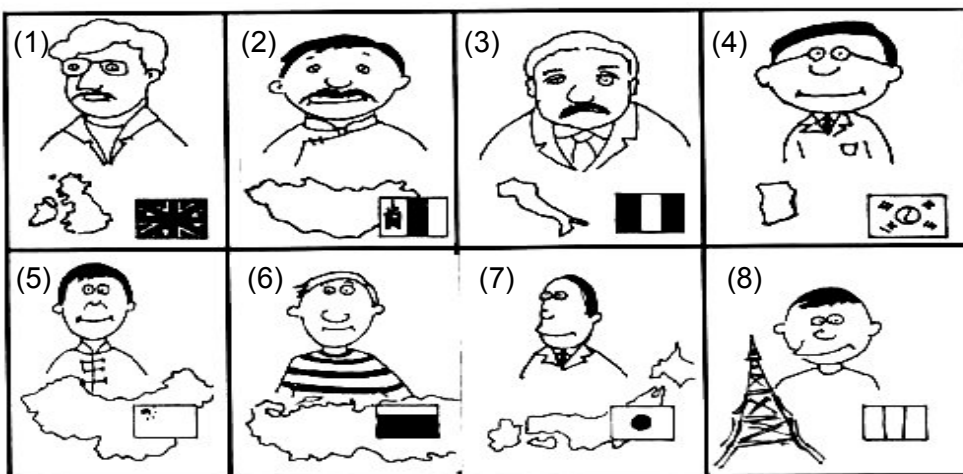
6 Баатар, багш

会話練習 CD1-17

3

A: Жон хаанаас ирсэн бэ?

B: Жон Англиас ирсэн.

1 Вин, Англи 2 Дорж, Монгол 3 Ри, Итали 4 Ким, Өмнөд Солонгос

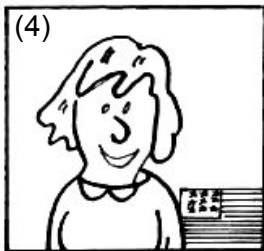
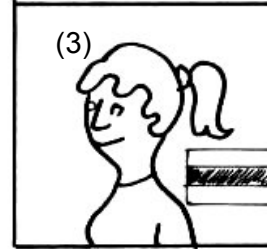
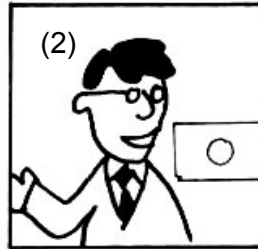
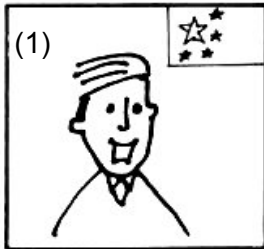
5 Жан, Хятад 6 Саша, Орос 7 Кондо, Япон 8 Легран, Франц

会話練習 CD1-18

4

Мөнхөө: Уучлаарай, Та Франц хүн үү?

Мишээл: Тиймээ, би Парисаас ирсэн.

1. Хятад, Бээжин 2. Япон, Токио 3. Орос, Москва

4. Америк, Вашингтон 5. Өмнөд Солонгос, Сөүл 6. Англи, Лондон

文法の説明 (ХЭЛНИЙ ЗҮЙ)

人称代名詞 (Биеийн төлөөний үг)

主格(Нэрлэх тийн ялгалд)	属格による変化の例 (Харьяалах тийн ялгалд)
Би (1 人称単数)	Миний (私の) <i>Миний нэр Бат.</i>
Чи (2 人称単数)	Чиний (あなたの) <i>Чиний нэр хэн бэ?</i>
Та (2 人称単数)	Таны (あなたの) <i>Таны алдар хэн бэ?</i>
Тэр (3 人称単数)	Түүний (彼の/彼女の) <i>Түүний нэр Оюун.</i>
Та нар (2 人称複数)	Та нарын (貴方たちの) <i>Та нарын нэpriйг мэднэ.</i>
Бид (1 人称複数)	Бидний (私たちの) <i>Бидний хичээл амархан.</i>
Тэд (3 人称単数)	Тэдний (彼/彼女たちの) <i>Тэдний нохой хөөрхөн</i>

疑問詞 (Асуух үг)

хэн「誰」— хэний「誰の」、юу「何」— юуны「何の」
 хэзээ「いつ」、хэдийд「いつ、何時に」、хаа「どこ」
 аль「どれ、どちら、どの」、ямар「どんな、どのように」

疑問助詞 (асуух сул үг): вэ, бэ, уу, үү, юу, юү

<p>Бэ 語末に н, м, в をもつ語につける。 例：Энэ хэн бэ? Тэр ямар ном бэ? この人は誰ですか。あれはなんの本ですか。</p>
<p>вэ 語末に上記の 3 子音以外の子音を持つ語につける。 例：Энэ юу вэ? Энэ ямар зураг вэ? これはなんですか。これはなんの絵ですか。 Тэр хэний цаас вэ それは誰の紙ですか。</p>
<p>уу/үү 子音または短母音で終わる語の後につける。 例：Та Бат уу? Энэ том уу? あなたはバトさんですか。これは大きいですか。 Тэр гэр үү? Энэ уул уу? あれは家ですか。これは山ですか。</p>
<p>юу/юү 長母音と二重母音で終わる語の後につける。 例：Тэр харандаа юу? Энэ Энхээ юү? あれは鉛筆ですか。この人はエンヘーさんですか。</p>

属格 (ХАРЬЯАЛАХ ТИЙН ЯЛГАЛ)

所属、所有を表し、日本語の「～の」に対応する。

A. -ын: н- 以外の子音と短母音で終わる男性語につける。
 例 : ах + ын = ахын, буга + ын = бугын, улс + ын = улсын,
 гал + ын = галын

Б. -ийн

① н-以外の子音と短母音で終わる女性語につける。
 ② -ж, -ч, -ш, -г, -ь, -и などの子音で終わる男性語につける。
 例 : Даш + ийн=Дашийн, ач + ийн = ачийн, багш + ийн багшийн,
 гуч+ ийн = гучийн, анги + ийн = ангийн

*間違い例 : ачин, гучын, багшын, ангын, хувын

В. -ы: н-で終わる男性語につける。
 例 : олон + ы = олны, баян + ы = баяны, улаан + ы = улааны,
 хаан + ы = хааны, дуу(н) + ы = дууны, хорь(н) + ы хорин ы

Г. -ий: н-で終わる女性語につける
 例 : хүн + ий = хүний, гүрэн + ий = гүрний,
 тэмээ(н) + ий = тэмээний, дөрөв(н) + ий = дөрөвний

*間違い例 : хүны, гүрэны, тэмээны, дөрөвны

Д. -н: 二重母音で終わる男性語、または -ий で終わる女性語につける。
 例 : далай + н = далайн, нохой + н = нохойн, бугуй + н = бугуйн,
 малгай + н = малгайн, дэлхий + н = дэлхийн

奪格 (ГАРАХ ТИЙН ЯЛГАЛ)

使われる規則	形式	例
短母音と子音で終わる語の後で	-аас -ээс -оос -өөс	ааваас (父から) ээжээс (母から) номоос (本から) төрөөс (国から)
隠れた -г をもつ語の後で	-аас -ээс -оос -өөс	байшингаас(家から) хүүгээс (息子から) долоогоос (七から) далайгаас (海から)
隠れた -н を持つ語の後で、また長母音と子音で終わる語の後で	-наас -нээс -ноос -нөөс	талхнаас (パンから) модноос (木から) сүүнээс (ミルクから) мориноос (馬から) өрөөнөөс (部屋から) Хятадаас (中国から)

奪格は、ある動作・行為の空間的或いは時間的起点、比較、原因・理由（日本語の～せいでにあたる）を表す。母音調和の規則によって、**-аас**, **-ээс**, **-оос**, **-өөс** の4種類に変化する。

例: **Бид Улаанбаатараас гарсан.**
私たちはウランバートルから出ました。

Чамаас болж би архинд согтсон.
あなたのせいで私は酒に酔いました。

Бат надаас гурав ах.
バトは私より三つ年上です。

Энэ номтэр номоос сайн.
この本はあの本よりいい。

動詞の不定形（辞書における見出し語形）

モンゴル語の動詞語幹に **-x** がついたものが不定形になる。すべての動詞が辞書の見出し語としては、この形で現れる。

ав-ах	もらう	март-ах	忘れる
ай-х	怖がる	гар-ах	出る
алд-ах	失う、落とす	гүй-х	走る
алх-ах	歩く	унш-их	読む
бари-х	捕まる	хий-х	作る、する
баярл-ах	喜ぶ	яв-ах	行く

動詞の未来時制 + на⁴（Үйл үгийн ирээдүй цаг）

動詞語幹 + на⁴

例: **Би маргааш хөдөө явна.**
私は明日田舎に行きます。

Би толь бичиг олно.
私は辞書を見つけてみます。

未来時制の疑問形

未来時制の疑問形は、動詞語幹に形動詞語尾 **-x** を付け、さらに疑問助詞 **уу²**（または **вэ**）を付けたものになる。

動詞語幹 + **-x уу**

例: **Та маргааш хөдөө явах уу?**
あなたは明日田舎に行きますか。

動詞語幹 + -х вэ

例：Та хэзээ хөдөө явахвэ?

あなたはいつ田舎に行きますか。

未来時制の否定形

未来時制の否定形は、動詞語幹に形動詞語尾 -х を付け、さらに否定の助詞 гүй を付けたものになる。

動詞語幹 + -х гүй

例：Би хөдөө явахгүй. Дорж хоол идэхгүй.

私は田舎に行きません。ドルジはご飯を食べません。

動詞の過去時制 -сан⁴, -лаа⁴, -в, -аа⁴ (Үйл үгийн өнгөрсөн цаг)

モンゴル語では動詞の過去時制を表すのに、4種類の接尾辞が使われる。

1. -сан⁴

動詞語幹に-сан⁴という接尾辞をつけて、動作・行為が完了したこと、または発話時よりだいぶ前に完了したことを表す。なお、母音調和の規則に従って-сан、-сэн、-сон、-сөнの4通りに変化する。

例：Би Японоос ирсэн。

私は日本から来ました。

Би энэ хавар Японд очсон。

私はこの春日本に行きました。

過去時制の疑問形は-сан⁴の後に疑問助詞 уу²をつけて表す。

例：Та Японоос ирсэн үү?

あなたは日本から来ましたか。

Та хөдөө явсан үү?

あなたは田舎へ行きましたか。

*** 次の例は間違いです。**

Та Японоос ирсэн бэ?

あなたは日本から来ましたか。

2. -лаа⁴

動詞語幹に-лаа⁴をつけると多くの場合発話時より近い過去を表すが、未来時制や未完了アスペクトを表すこともある。この点では-сан⁴とかなり異なる。

例：Дорж хотоос ирлээ。

ドルジは町から来ました。

Би сая бослоо。

私はさっき起きました。

3. -в

この接尾辞は過去の出来事に関する疑問文に多く使われる。

例：Та Монголоос ирэв үү?

あなたはモンゴルから来ましたか。

Чи миний хүүг харав уу?

あなたは私の息子を見ましたか。

4. -аа⁴

この形は口語に良く使われる。

例：Дорж хоол идээ.

ドルジはご飯を食べました。

Бат Бээжин яваа.

バトは北京に行きました。

過去時制の否定形

過去に起こったある動作・行為を否定するのに、動詞の過去時制に否定を意味する助詞 **-гүй** をつけて表す。この付属語には母音調和による変化形はない。

例：Та Япон хоол идсэн үү?

あなたは日本料理を食べましたか。

Үгүй, идсэн-гүй (идээгүй)

いいえ、食べませんでした。

否定を表す助詞 биш (үгүйсгэх сул үг)

例：Та оюутан уу?

あなたは学生ですか。

Үгүй, би оюутан **биш**.

いいえ、私は学生ではありません。

Та багш уу?

あなたは先生ですか。

Үгүй, би багш **биш**.

いいえ、私は先生ではありません。

Та монгол хүн үү?

あなたはモンゴル人ですか。

Үгүй, би монгол хүн **биш**, япон хүн.

いいえ、私はモンゴル人ではありません。日本人です。

練習問題 (ДАСГАЛ)

1. かつこの中の語を正しく書き直しなさい。
 1. (Та) нэр хэн бэ?
 2. (Би) нэр Цолмон.
 3. Энэ (та) нэрийн хуудас уу?
 4. Тийм ээ, энэ (би) нэрийн хуудас.
 5. Тэр (чи) багш уу?
 6. Үгүй, тэр (би) багш биш.
2. 次の例の国名に奪格の語尾 **-аас⁴** を正しく付けなさい。
 1. Алан Англи... ирсэн.
 2. Хуа Хятад... ирсэн.
 3. Наташа Орос... ирсэн.
 4. Юми Япон... ирсэн.
 5. Крис Америк... ирсэн.
 6. Мухаммед Араб... ирсэн.
 7. Кондо Осака... ирсэн үү?
3. 次の例の空白のところに **-сан⁴**, **-аагүй⁴**, **-сан⁴ уу**, **-сан⁴ бэ** を正しく入れ、文を完成させなさい。
 1. Дорж Монголоос ирэх _____.
 2. Жан Хятадаас ирэх _____?
 3. Ким Японоос ирэх, Өмнөд Солонгос ирэх _____?
 4. Та өнөөдөр ирэх _____?
 5. Та хэзээ ирэх _____?
 6. Та хаанаас ирэх _____?
 7. Би Токиогоос ирэх _____, Осакагаас ирэх _____.
4. 次の文の空白のところに **Үгүй** と **биш** を正しく入れなさい。
 1. Энэ бол толь бичиг _____ сурах бичиг.
 2. Та Бээжингээс ирсэн үү? _____ би Хөххотоос ирсэн.
 3. Энэ чиний орчуулагч уу? _____, миний орчуулагч _____.
 4. Та Япон хүн үү? _____, би монгол хүн.

会話練習の回答 (ЯРИАНЫ ДАСГАЛЫН ХАРИУ)

第一課 自己紹介

ӨӨРИЙГӨӨ ТАНИЛЦУУЛАХ

ЯРИАНЫ ДАСГАЛ

CD1-15

1

Мөнхөө: Дорж орчуулагч уу?

Заяа: Тиймээ, орчуулагч.

- 1 Жон банкны ажилтан уу?
Тиймээ, банкны ажилтан.
- 2 Сувд сувилагч уу?
Тиймээ, Сувд сувилагч.
- 3 Равдан худалдагч уу?
Тиймээ, Равдан худалдагч.
- 4 Янсан цагдаа юу?
Тиймээ, Янсан цагдаа.
- 5 Оюун багш уу?
Тиймээ, Оюун багш.
- 6 Дорж малчин уу?
Тиймээ, Дорж малчин.

CD1-16

2

Жон: Баасан оюутан уу?

Дулам: Үгүй, тэр оюутан биш, малчин.

- 1 Ням замын цагдаа юу?
Үгүй, тэр замын цагдаа биш, банкны ажилтан.
- 2 Кери худалдагч уу?
Үгүй, Кери худалдагч биш, сувилагч.
- 3 Равдан банкны ажилтан уу?
Үгүй, тэр банкны ажилтан биш, худалдагч.
- 4 Отгон хуульч уу?
Үгүй, тэр хуульч биш, замын цагдаа.
- 5 Долгор сувилагч уу?
Үгүй, тэр сувилагч биш, багш.
6. Баатар багш уу?
Үгүй, тэр багш биш, малчин.

CD1-17

3

Мөнхөө: Жон хаанаас ирсэн бэ?

Долгор: Жон Англиас ирсэн.

- 1 Вин хаанаас ирсэн бэ?
Вин Англиас ирсэн.
- 2 Дорж хаанаас ирсэн бэ?
Дорж Монголоос ирсэн.
- 3 Ри хаанаас ирсэн бэ?
Ри Италиас ирсэн.
- 4 Ким хаанаас ирсэн бэ?
Ким Өмнөд Солонгосоос ирсэн.
- 5 Жан хаанаас ирсэн бэ?
Жан Хятадаас ирсэн.
- 6 Саша хаанаас ирсэн бэ?
Саша Оросоос ирсэн.
- 7 Кондо хаанаас ирсэн бэ?
Кондо Японоос ирсэн.
- 8 Легран хаанаас ирсэн бэ?
Легран Францаас ирсэн.

CD1-18

4

Мөнхөө: Уучлаарай, Та Франц хүн үү?

Мишээл: Тиймээ, би Парисаас ирсэн.

- 1 Уучлаарай, та Хятад хүн үү?
Тиймээ, би Бээжингээс ирсэн.
- 2 Та Япон хүн үү?
Тиймээ, би Токиогоос ирсэн.
- 3 Та Орос хүн үү?
Тиймээ, би Москвагаас ирсэн.
- 4 Та Америк хүн үү?
Тиймээ, би Вашингтоноос ирсэн.
- 5 Та Өмнөд Солонгос хүн үү?
Тиймээ, би Сөүлээс ирсэн.
- 6 Та Англи хүн үү?
Тиймээ, би Лондоноос ирсэн.